

Tasvir Metinleri Yazma

Safiye AKDENİZ

1. Tasvir nedir?:

Bir metinde anlatının(récit) duraklamaya uğradığı yerlerde tasvirler yer alır. Bu açıdan tasvirler anlatının durduğu yerler olarak tanımlanabilir. Bir metnin tasvir bölümleri, olayın (action) gelişimi sırasında okuyucunun olayın çerçevesini kavramasını yahut olayın zaman ve mekana bağlı unsurlarını anlamasını sağlar. Tasvir yoluyla tarihî bir olgu, sosyal bir çevre, bir manzara ve atmosfer anlatılabilir. Böylece anlatılan olgu, kavranılabilecek bir çerçeveye yerleştirilmiş olur. Hareketler ve olgular, ancak içinde yer aldığı şartlar, mekân ve zaman bilindiğinde kesin bir anlam kazanır. Konuşma anında dinleyen çevreyi kendisi algılar, dolayısıyla izlenimleri şahsîdir ve kendi değerlendirmesidir. Yazılı metinlerde ise yazar çevreyi kendi bakış açısından verir: Anlatıcı, oldukça tarafsız olabileceği gibi çevreyi bazı niyetlerine bağlı olarak değiştirerek, yorumlayarak da anlatabilir. Yazarın olgular karşısında aldığı tavrı bize en iyi şekilde yansıtan olgulardan birisi yaptığı tasvirlerdir.

2. Tasvirler genellikle bir metnin neresinde yer alır?:

2.1. Anlatının başlangıcında: Günlük bir konuşma bir dekor içinde geçer. Konuşmacılar, farkında olmadan bu dekoru iletişimin temel çerçevesi olarak kabul ederler, bundan dolayı cümlelerinde zamanı ve mekanı pek belirtmezler. Yazıda bir olay anlatılacağı zaman, bu olayın geçtiği yer hakkında az çok bilgi vermek gerekir. Bir yazının başında mekan tasvirleri yapılabilir. Bu yer bir dış mekan (bir orman, sahil) yahut bir iç mekan (oda, büro) olabilir.

2.2. Anlatının ortasında: Olayın gelişimi içinde yeni yerler, mekanlar söz konusu oldukça yazıya mekan tasvirleri girer. Olayın kahramanları yer değiştirdikçe, anlatılan hareketin önemli bir anına ulaştıkça tasvir yapılır.

3. Tasvirde dikkat edilmesi gereken şeyler :

• Tasvirler okuyucunun hem dinlendirildiği, hayale sevk edildiği hem can sıkıntısına kapılabildiği yerlerdir. Bundan dolayı yazı yazarların tasvirleri yaparken dilbilgi ve retorik imkanlarından faydalanması gerekir.

Meselâ: "Maddî imkânları olmayan bu çocuk" demeyiniz "yoksul çocuk" deyiniz.

• Bir varlığı, art arda gelen birçok sıfat-fiil grupları kurarak *belirtirken aşırılığa kaçmayınız: Dağın doruklarından inen, yeşil vadide kıvrıla kıvrıla akan, yanından geçtiği köylere, şehirlere hayat veren ırmak.*

• Uygun anlatım formunu araştırınız: Ressam, bir çizgiyi buluncaya kadar birçok belirsiz çizgi çizer, sonra beğendiği çizgiyi belirginleştirerek güzel tablolar yaratır. Yazı yazarların da bir fikri ifade etmesi yetmez, o fikre en uygun düşen biçimi arayıp bulması gerekir.

Mesela: Şöyle iki cümle düşünelim, acaba hangisi daha kolay anlaşılıyor?

"-Mehmet tarafından bana anlatılmış olan ve benim sana anlattığım bu hikâyeye tamamen gerçektir."

"-Mehmet'ten dinleyip sana anlattığım bu hikaye tamamen gerçektir."

Tabii ki ikincisi. İkinci cümle düzenli olduğundan okuyanı yahut dinleyeni yormaz.

4. Tasvirin görevleri nelerdir?

4.1. Bilgi vermek ve açıklamak:

Yer ve nesne tasvirleri, okuyucunun olayın gelişimini daha iyi kavramasını sağlar. Amaç açıklama ve bilgi vermek olduğu zaman nesnel, **objektif** tasvirler yapmak gerekir.

4.2. Duyguları ifade etmek:

Tasvirler, nesne hakkında bilgi vermek amacıyla yapıldığı gibi, nesnelere karşısında hissedilen duyguların ifadesi için de yapılır. Olayı gören ve anlatan kişinin duyguları bazen anlatımına yansır. Bu durumda öznel, **subjektif** bir tasvir ortaya çıkar.

• Bir tasvire bazen yazarın genel izlenimleri yansır: (Hüzün yahut neşe)

• Yazar bazen duygularını yararlandığı **üslup teknikleri**yle bize yansıtır. Cümle yapıları, kullandığı kelimeler, imajlar bize yazarın duygularının ip uçlarını verir. Meselâ yazar bir binayı birçok şeye benzetebilme imkanına sahiptir. Eğer binayı bir hapis haneye benzetiyorsa, bu benzetmede onun bakış tarzını ve bu nesne karşısında hissettiklerini sezebiliriz.

5. Nesnel ve Öznel tasvirler:

5.1. Nesnel tasvir:

Nesnel tasvirlerde varlıklar, işin içine duyguları karıştırmadan oldukları gibi anlatılır. Böyle bir tasvire ulaşmak için şunlar yapılmalıdır:

• Anlatıcı olarak, olayı dıştan anlatan bir bakış açısı seçiniz.

• Tasviri konuya uygun kelime alanları kullanarak **zenginleştiriniz**. Özel isimler, kullanınız, konuyla aranıza mesafe bırakınız.

• Nesnelere, niteleme sıfatlarıyla, isim tamlamalarıyla, sıfat fiil gruplarıyla niteleyiniz.

• Anlatılan mekanı farklı planlarda ele alınız.

• Mekan belirleyicileri ve bağlaç-kelimeler kullanınız.

• Tasvir yaparken "var", "bulunuyor", "gürülüyor" vb... gibi kelimeler kullanmaktan kaçınınız. Bunların yerine canlı, ifade değerleri yüksek olan fiiller kullanınız.

• Zaman ifade etmeyen, genel gerçekleri ifade eden ifadeler kullanınız .

5.2. Özne tasvir:

Özne tasvir, anlatan yahut "bakan" kişinin duygularını ifade eden tasvirdir. Tasviri okuyan bu duyguların etkisini hisseder. Bu tür tasvirler yapmak istiyorsanız şunlara dikkat ediniz:

- Şimdiki zaman yahut şimdiki zamanın hikâyesini kullanınız.
- Tasvirinizi ışık, renk ve biçimleri de ifade etmeyi ihmal etmeyerek duygusal kelime alanlarıyla zenginleştiriniz.
- Açıklama cümleleri ve olumlu cümleler kullanınız.
- Şiddet ve heyecan ifade eden zarflar kullanınız.
  - Duygu değeri yüksek olan sıfatlar (değerlendirici, küçük düşürücü) , kipler ve bağlaçlar kullanınız .

Tasvirlerinizde başarılar dileriz.

© ege-edebiyat.org